

ЗНАЙДІТЬСЯ НАУКОВОЇ КАДРИ

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова

№ 18 (754).

Субота, 8 червня 1963 р.

Ціна 2 коп.

ПІДВИЩИТИ РІВЕНЬ ПОЛІТОСВІТИ!

КОМУНІСТИЧНА партія, весь радянський народ готується до важливої події в житті нашої країни — Пленуму ЦК КПРС, на якому будуть обговорені завдання ідеологічної роботи партії.

Ідеологічна робота — це одна з бойових і відповідальних ділянок партійної роботи. Від її рівня залежить ступінь свідомості мас, їх активність на виробництві, в розвитку комуністичних форм праці і нових суспільних відносин.

Не випадково ми називаємо цю ділянку комуністичного будівництва ідеологічним фронтом, а людей цієї роботи — бійцями ідеологічного фронту.

Суть вимог нашої партії до ідеологічної роботи визначена ХХІІ з'їздом, Програмою КПРС: необхідно забезпечити марксистсько-ленінське загартування всіх радянських людей і рішуче використовувати чужі нам ідеї і звичаї, остаточно подолати безпредметність і формалізм в пропаганді, відставання її від життя, поєднувати ідейне виховання трудящих з розв'язанням завдань будівництва комунізму в СРСР, зміцнення світової системи соціалізму.

Велике значення у формуванні наукового, марксистсько-ленінського світогляду у всіх членів суспільства має політична освіта.

Закінчився учбовий рік в системі політичної освіти. Підведено підсумки роботи теоретичних семінарів і політкіл. В 1962—1963 навчальному році їх завдання на наступний рік були обговорені на засіданні партійного комітету, яке відбулося в кінці травня.

Партійний комітет відзначив, що минулий рік в системі політичної освіти був позначений поглибленим вивченням Програми КПРС, матеріалів ХХІІ з'їзду партії та Пленумів ЦК КПРС. Ці важливі документи, а також записки М. С. Хрущова в Президію ЦК КПРС, його виступи на нарадах секретарів партійних комітетів і начальників виробничих колгоспнорадгоспних управлінь Російської Федерації, на зустрічі керівників партії та уряду з діячами мистецтва безмірно збагатили ідейне життя партії і країни.

В 1962—63 навчальному році в системі політосвіти підвищували свій ідейно-технічний рівень 987 професорів, доцентів, викладачів, наукових співробітників, лаборантів, робітників і службовців ОДУ.

Як і раніше, в цьому році переважна більшість комуністів і безпартійних вивчала марксистсько-ленінську теорію, актуальні проблеми розвитку сучасної науки самостійно. Для надання допомоги самостійно вивчаючим марксистсько-ленінізм було створено більше 30 теоретичних семінарів з філософії, історії КПРС, марксистсько-ленінської естетики і етики, міжнародних відносин і зовнішньої політики СРСР, наукового атеїзму і т. д.

Заняття в теоретичних семінарах проходили на достатньому ідейно-теоретичному рівні, жваво і цікаво. Учасники семінарів виступали з доповідями і повідомленнями з актуальних питань марксистсько-ленінської теорії, практики комуністичного будівництва, з важливих проблем хімічної, біологічної, фізичної, географічної, математичної та інших на-

ук. На заняттях і теоретичних семінарах на філологічному, історичному, юридичному факультетах, на факультеті іноземних мов велика увага приділялась також питанням комуністичного виховання трудящих в сучасних умовах, боротьбі з буржуазною ідеологією, питанням розвитку літератури і мистецтва.

На всіх семінарах заняття проходили в основному регулярно — один раз на місяць. Активну участь в роботі семінарів брали тт. П. І. Збандуто, А. А. Жаборюк, В. Л. Ярощук, О. В. Богатський, Н. Л. Оленович, Т. Я. Сьора, Д. І. Полищук, Ю. С. Червоний, Л. М. Стрельцов, О. Я. Лебедева, Ю. О. Амброз та інші.

Велику допомогу подавали самостійно вивчаючим марксистсько-ленінську теорію керівники теоретичних семінарів: професори О. І. Юрженко, Д. Г. Елькін, доценти Б. М. Меламед, В. Н. Романюк, С. Я. Коган, І. О. Греков, викладачі О. І. Романовський, В. М. Костюк та інші.

На всіх факультетах двічі на рік проходили теоретичні конференції. В травні були проведені підсумкові теоретичні конференції. На філологічному факультеті була проведена теоретична конференція на тему: «Підвищення керівної ролі КПРС в комуністичному вихованні трудящих», на хімічному — «Наука і суспільство», на фізичному — «60 років КПРС», на юридичному — «Боротьба КПРС за здійснення принципу мирного співіснування в міжнародних відносинах та ідеологічна боротьба на сучасному етапі», на історичному — «Партійність історичної науки», на факультеті іноземних мов — «Програма КПРС про етичне та естетичне виховання трудящих» та ін.

В політиколах в травні були проведені підсумкові заняття.

Необхідно визнати, що пропагандисти університету подали велику допомогу в підвищенні рівня політичної освіти партійним організаціям заводу ім. Жовтневої революції, Роздільнянського і Комінтернівського районів.

Партійний комітет відзначив разом з тим і ряд суттєвих недоліків у роботі сітки політичної освіти. Так, наприклад, недостатньо дійовим було керівництво теоретичними семінарами з боку партійних бюро механіко-математичного і біологічного факультетів. В другому семестрі на механіко-математичному факультеті не працював семінар з проблем зовнішньої політики СРСР; не була своєчасно підготовлена теоретична конференція на біологічному факультеті. Частина лаборантського складу досі не бере активної участі в роботі теоретичних семінарів.

Іноколи заняття окремих семінарів проходили формально, без зв'язку з сучасністю. Університетська преса слабо висвітлює стан політичної освіти в ОДУ.

Завдання партійних організацій університету полягає в тому, щоб забезпечити комплектування сітки політичної освіти на наступний навчальний рік, підвищити рівень роботи теоретичних семінарів, різноманітні форми їх роботи, вдосконалювати всю нашу ідеологічну роботу.

Доц. А. П. ІВАНОВ,
заст. секретаря парткому.

Іспити з історії КПРС

В літню сесію студенти різних курсів складають іспити з історії КПРС. Це і першокурсники, і другокурсники, і дипломанти. Ми поцікавились тим, які наслідки в справі вивчення історії партії привів цей навчальний рік. З таким запитанням ми звернулись до одного з екзаменаторів доцента Я. М. Штернштейна. Ось що він нам розповів:

— Цього року для курсових іспитів у фізиків та державних іспитів у математиків і географів характерне велике піднесення, активність, відмінне знання матеріалу, вміння пов'язувати теоретичні положення з сучасністю, з практикою комуністичного будівництва.

Закінчилися іспити в чотирьох групах I курсу фізиків. Вони пройшли дуже успішно. Це результат великої, кропіткої роботи кафедри історії КПРС, методичної секції, яку очолює доц. О. Г. Зубов. З великою вдячністю відзиваються студенти про асистента Л. О. Кашубу. Йї зобов'язані вони тим, що навчилися конспектувати першоджерела, праці класиків марксистсько-ленінізму, тим, що вміють узагальнювати факти, вільно викладати свої думки.

Характерно те, що і в цю сесію кращі знання виявили на іспитах ті студенти, які брали активну участь в семінарських заняттях і роботі наукових гуртків, відвідували консультації. Це тт. Шевцов, Ткаченко, Ігнатова, Гуров, Шашко, Коломієць, Комісаренко, Черкаський, Голембів-

ський, Кара, Костючек та інші.

І навпаки — ті, хто ігнорував усі заходи кафедри, не побажав використати свої можливості. Систематично не відвідували семінари Канішевський, Ягідка, Роздайбіда, Ковальов. Вони не працювали ритмічно протягом року, а намагались оволодіти матеріалом за ніч перед іспитом. Цей аврал і привів їх до провалу. Вони заслужено одержали незадовільні оцінки. Кафедра зробила для себе висновки і ще більше посилює індивідуальну роботу з відстаючими.

Щодо державних іспитів, треба відзначити таке відрядне явище: на держіспитах з історії КПРС ніколи таку активну участь не брали представники спеціальних кафедр. Це стосується членів ДЕКУ мехмату доцентів М. С. Синокова, Т. І. Матвієнко, В. О. Кононова, членів ДЕКУ геофаку професорів О. Т. Діброва та С. Т. Белозорова, доцентів К. Є. Повітчаной і О. М. Смирнова.

В коридорі студенти консультуються, діляться враженнями. Дуже тепло відзиваються вони про суворого, але завжди справедливого і чуйного голову комісії — професора Олександра Тимофійовича Діброва.

Іспити у географів тривають. Вони проходять як велика віха в процесі становлення спеціалістів, як виявлення вміння самостійно мислити, глибоко розуміти велич подій, що відбуваються в наші дні.

Рейдова бригада «ЗНК».

Перед відповіддю.

Фотоетюд П. Башкарьова.

В ЦІЛОМУ — НЕПОГАНО

СЕСІЯ, СЕСІЯ

Коли проходиш корпусами ОДУ в травні—червні, в вічі кидаються групи студентів біля дверей аудиторій. По них одразу догадуєшся — сесія почалась.

Вони бувають різні ці групи. В одній порівняно спокійно розмовляють, дочитують останні розділи, стежать за відповідями товаришів. Інші — галасливі. Тут все зливається в загальний гул.

Ось і зараз показалась попереду невеличка група. Долітають слова:

— Я ніколи ще так нічого не боялась, як німецької. Нічого не знаю, нічого не можу запам'ятати...

— Боятись треба було в семестрі, а не тепер...

Студентці відповідає Василь Григорович Соломонов, ст. викладач кафедри іноземних мов. Він разом з викладачем М. І. Проскуровим приймає іспит з іноземної мови у студентів II курсу мехмату. Іспит складають 2 групи — ні-

мецька і англійська.

Василь Григорович охоче розповідає:

— В цілому студенти підготувались до іспиту непогано. Більшість студентів відповідають добре, але нижче своїх можливостей. Вони могли б відповідати краще, коли б серйозно посталися до вивчення німецької мови протягом семестру.

Як правило, добре відповідають студенти, що перевелися на стационар з заочного чи вечірнього відділу. Вони багато і сумлінно працювали над мовою і в семестрі. Успішно відповідали сьогодні студенти: Л. Андреев, В. Болтян, Н. Брестюк, Гребьонкін, Баранкевич. Зовсім незадовільною була відповідь ст. Гуцула.

Іспит з англійської мови добре склали О. Дзюбинська, Л. Макогон.

— Взагалі нам, викладачам, хочеться, — додає В. Г. Соломонов, — щоб студенти I—III курсів не забували, що їм доведеться скласти державний іспит з іноземної мови і готувалися до цього уже з I курсу.

Р. ПАВЛОВА.

НА ФАКУЛЬТЕТАХ І В УСТАНОВАХ

Успішно закінчився учбовий рік в партситці хімфаку. Завершили свою роботу семінари: філософський методологічний (керівник — проф. О. І. Юрженко) і по вивченню історії КПРС (керівники — ст. викладачі кафедри історії КПРС О. І. Романовський і М. С. Галицький).

На заняттях філософського семінару були заслухані і обговорені цікаві повідомлення на теми: «Хімічна форма руху матерії», «Роль абстракції в хімічній науці», «Про співвідношення частини і цілого в хімічній науці» та ін.

На семінарах з історії КПРС вивчалися окремі проблеми марксистсько-ленінської теорії — проблеми війни і миру, зростання керівної ролі КПРС в період розгортаного будівництва комунізму.

Напружене навчання

Це був рік великого, напруженого навчання для всього колективу викладачів і співробітників фізичного факультету, фізінституту і обсерваторії.

Вивчалися матеріали XXII з'їзду партії і листопадового Пленуму ЦК КПРС, питання міжнародного становища СРСР, філософські проблеми і т. п.

З великим успіхом пройшли теоретичні конференції на тему: «Ленінські принципи контролю в дії» та «Зв'язок фізики з життям». В роботі цих конференцій активну участь взяли доценти Т. Я. Сьора, Д. І. Поліщук, А. І. Гуменюк, Ж. Л. Броун, Ю. Г. Векштейн, Є. О. Нестеровська та інші.

На конференціях виступали представники Чорноморського раднаргоспу і старі більшовики, що бачили і чули В. І. Леніна.

Систематично відвідували теоретичні співбесіди і сумлінно опра-

НА ХІМІЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ

На всіх семінарах, на спеціально відведених заняттях обговорювались також матеріали і рішення листопадового Пленуму ЦК КПРС 1962 року. Рішенням Пленуму була присвячена і загальнофакультетська теоретична конференція, яка відбулася в перших числах лютого цього року.

Активну участь в семінарських заняттях брали доц. Н. Л. Оленович, Т. К. Чумаченко, Н. К. Павленко, П. Ф. Шуленок, Л. Н. Бочаров та багато інших.

Для підведення підсумків роботи за рік 30 травня на факультеті була проведена теоретична конференція на тему: «Наука і суспільство». З змістовною доповіддю на тему: «Роль радянської науки в

будові комуністичного суспільства» виступила на конференції ст. викладач кафедри органічної хімії Т. К. Чумаченко. Вказавши на першорядне значення науки в розвитку суспільства в усіх суспільних формаціях, Т. К. Чумаченко переконливо показала особливо велику роль науки в будівництві соціалізму і комунізму, вказала на основні шляхи розвитку сучасної науки, її окремих галузей, зокрема на роль хімії у створенні матеріально-технічної бази комунізму.

Доповідь «Технічний прогрес і його соціальні наслідки» прочитав співробітник лабораторії паливних елементів Г. В. Донцов. З великою увагою були заслухані виступи кандидата технічних наук зав. лабораторією паливних елементів Г. А. Тетеріна «Сучасна система машин і психологія людини» та старшого викладача кафедри фізичної хімії, секретаря партбюро хімфаку І. О. Бурштейна про важливі чергові проблеми в розвитку хімічної науки. І. О. Бурштейн охарактеризував проблему каталізу, її значення для розвитку ряду інших галузей науки.

Теоретична конференція показала високу теоретичну підготовку учасників семінарів, ще раз довела важливість вільного викладу матеріалу. З цього погляду приємне враження справили виступи тт. Бурштейна і Тетеріна.

Практику проведення теоретичних конференцій необхідно закріпити і в майбутньому. Нам здається, що ці конференції слід проводити, однак, не двічі, а один раз протягом учбового року, після першого півріччя, а завершати учбовий рік лише підсумковими заняттями.

М. ГАЛИЦЬКИЙ.

РІК РОБОТИ

Закінчився рік роботи методологічних семінарів на філологічному факультеті. Можна підвести деякі підсумки.

Активно працював семінар літературів (керівник — В. Н. Романюк, староста — І. І. Цукерман). Найбільше уваги приділялось вивченню питань комуністичного виховання в період будівництва комунізму. З доповідями виступали: І. І. Цукерман, Б. О. Шайкевич, Д. С. Чернявська, Л. В. Берловська, П. І. Збандуто і інші. Широко використовувались нові твори радянської і зарубіжної художньої літератури. Обговорення пов'язувались з сучасними завданнями ідеологічної боротьби.

Учасники семінару лінгвістів (керівник — С. Я. Коган, староста — Н. П. Нікуліна) вивчали філософські проблеми мовознавства. Кілька занять було присвячено серйозній розмові про нову наукову працю В. А. Звегинцева «Очерки по общему языкознанию». З аналізом і критикою цієї роботи виступали Ю. Ф. Касім, М. Г. Шатух, М. В. Павлюк, Т. О. Туліна, С. А. Савицька та інші.

На кафедрі психології семінаром керував проф. Д. Г. Елькін. Глибоко вивчалися філософські проблеми психологічної науки. В обговоренні доповідей брали

участь майже всі учасники семінару.

29 травня відбулася загальна конференція всіх співробітників факультету, на якій було підведено підсумки всієї роботи за рік. З цікавою, змістовною доповіддю виступив доц. П. Т. Маркушевський. Про важливість боротьби за високу комуністичну свідомість, про виховання будівників комунізму говорилось не абстрактно, а в зв'язку з роботою вищої школи, нашого факультету. Філологи не можуть бути осторонь ідеологічної боротьби на сучасному етапі — вирішили учасники конференції.

Про важливість дитячої художньої літератури у справі комуністичного виховання розповів І. Я. Заєць.

З цікавим повідомленням про нараду лекторів-літературів в Москві розповіла доцент Л. В. Берловська.

Учасники конференції вирішили і в майбутньому році вивчати методологічні питання, пов'язані з літературознавством, лінгвістикою, психологією. Такі семінари допомагають удосконалювати професійну майстерність.

Н. Г. РЯДЧЕНКО.

При високій активності

Змістовно проходили цього року заняття семінару з політичної економії для співробітників ректорату. Запорукою того була висока активність членів семінару. Керівник семінару М. Я. Фіногін зміло побудувати роботу, і на заняттях ми завжди намагались пов'язувати теоретичні положення з сучасним життям, ілюструвати їх прикладами з практики господарювання в нашій країні. Дуже цікаво пройшло заняття, присвячене матеріалам листопадового Пленуму ЦК КПРС 1962 р. Високою активністю на заняттях та змістовними виступами відзначались тт. М. С. Родіонов, І. С. Горб, Ш. Х. Халілов, В. В. Іваненко, П. Й. Сергійчик, Г. П. Карасьов та інші.

Краще, ніж минулого року працювали і групи по вивченню історії КПРС, якими керували тт. Абрамович, Моторнюк, Іванов. Особливо поліпшилися справи в групі робітників-будівельників. Для них заняття були організовані в ранковий час і це позитивно вплинуло на активність членів групи. З задоволенням слухали вони бесіди керівника групи Є. Р. Іванова.

Всі заплановані заняття були проведені на високому ідейно-теоретичному рівні. Хочеться побажати, щоб в майбутньому навчальному році наші групи і семінар працювали ще краще.

В. Д. ВОЛОШАНОВСЬКИЙ.

Керівник про дипломантів

Групою п'ятикурсників філологічного факультету при написанні дипломних робіт керував доц. П. Т. Маркушевський.

— Група звичайна, — розповідає Петро Трохимович. — Але незвичайне те, що тематика дипломних надзвичайно строката. Вона торкається багатьох літератур (українська, латиська, молдавська, осетинська). І, незважаючи на це, дипломанти систематично збиралися протягом усього другого семестру на спеціальні семінари, читали фрагменти робіт, обговорювали їх, радилися, сперечалися. Ці семінари дуже багато допомогли студентам в роботі.

Працювали всі сумлінно, то й результати захисту відрадіні. На «відмінно» захистилися Гордіна («Революція 1905 року в поезії Яна Райніса»), студентка-заочниця Найковська («Поема «Княжна» і повість «Княгиня» Т. Г. Шевченка»), Гутнов («Поєми Коста Хетагурова»), Сінкевич («Драматургія Василя Минка»). Останні три студенти захистили на «добре».

Дуже цікаві і цінні роботи студенток Мазур «Поезія М. Еміпеску» і Шигиди «Проза Йона Друце». Вперше з'являються такі роботи українською мовою. А робота студентки Сінкевич — перша спроба дати загальний огляд творчості драматурга.

Петро Трохимович задоволений роботою своїх дипломантів, працювати з ними було цікаво.

НАШ КОР.

Важливий момент в роботі кафедр

Відомо, що одним з найбільш трудомістких в університетській освіті є механіко-математичний факультет.

Складність навчання на мехматі зростає ще й внаслідок слабкої підготовки абітурієнтів з елементарної математики. Багатьом з них не вистачає трудових навичок, вміння самостійно працювати. Саме цим пояснюється значне відставання першкурсників з академічної роботи в першому семестрі і відчислення багатьох з них з університету.

Тому зрозуміло, що студенти мехмату потребують величезної допомоги з боку викладачів. Деканат і кафедри, звичайно, не залишилися в ролі байдужих спостерігачів. Для поповнення пробілів у знаннях студентів були організовані консультації, проводилися бесіди і надавалась допомога з боку комсомольського і профспілкового бюро. Однак, на жаль, не все можливе було зроблено.

Добрий почин в боротьбі за поліпшення навчально-виховної роботи на факультеті зробила кафедра алгебри і геометрії (зав. кафедрою — доц. М. Н. Швець); на останньому засіданні викладачі у своїх звітах інформували про відстаючих студентів, а викликані на засідання кафедри слабкі студенти звітували про причини від-

ставання, пояснювали, як думають ліквідувати заборгованість.

Кафедра математичного аналізу (зав. кафедрою — доц. Т. І. Матвієнко) пішла далі в цьому відношенні: вона проводила такі засідання двічі перед літньою сесією. А Т. І. Матвієнко і Е. О. Стороженко провели з студентами в гуртожитку № 1 бесіду про підготовку до сесії.

На перших трьох курсах були проведені виробничі наради, присвячені сесії. Результати такої масової допомоги одразу ж виявились: стало людно в кабінеті графіки, який ще недавно пустував, вечорами заповнювали студенти, ряд груп склали заліки з окремих дисциплін без жодного провалу. В цілому студенти нашого факультету склали заліки краще, ніж в зимову сесію.

Безперечно, важливу роль в поліпшенні учбово-наукової і виховної роботи відіграв той факт, що на факультеті було прочитано в другому семестрі цикл лекцій і проведено ряд семінарів визначними вченими з інших вузів країни. Кілька кращих наших студентів направлено на навчання в МДУ.

Шкода лише, що не всі кафедри вживали таких дійсно масових заходів по наданню допомоги студентам.

І. А. СКРИЛЬОВ,
заст. декана мехмату.

Удосконалювати педагогічну майстерність!

Три дні проходила в університеті науково-методична конференція, присвячена питанням методичної організації і проведення практичних занять. В університетському учбовому процесі практичні заняття займають значне місце, і цілком зрозумілий великий інтерес всього викладацького колективу до питань, які обговорювались. В центрі уваги була боротьба за виконання рішень XXII з'їзду КПРС.

На пленарному засіданні після вступного слова проректора по учбовій роботі доцента Г. А. Вязовського виступили з доповідями професор Д. Г. Елькін («Про значення і завдання аудиторної та лабораторної практики в оволодінні основами гуманітарних наук в світлі нової Програми КПРС»), професор О. І. Юрженко («Про організацію практикуму з студентами природничих факультетів») та професор І. І. Пузанов («Про польову практику студентів»). В доповідях були яскраві приклади, цінні узагальнення і конкретні рекомендації, спрямовані на поліпшення якості практичних занять. В наступні дні розгорнулася ро-

бота секцій суспільно-історичних та юридичних наук, фізико-математичних наук, хімічних, біологічних та географічних наук, а також філологічної секції, секцій іноземних мов і фізичного виховання.

На секції суспільних наук особливо великий інтерес і активне обговорення викликали доповіді доцента А. П. Іванова про особливості семінарських занять з суспільних наук з студентами заочного відділу і вечірниками та доцента З. В. Першиної про організацію і проведення архівної практики студентів історичного факультету.

Конференція була значною віхою в дальшому удосконаленні педагогічної майстерності викладачів університету.

Було висловлено багато рекомендацій. Учасники конференції хотіли б, щоб матеріали конференції були опубліковані. Адже до цього часу не вийшли в світ підготовлені до друку кілька років тому матеріали I-ої методичної конференції з питань заочної освіти.

Я. ЗВЕЗДОВ.

ЗА ДІЄВІСТЬ СТІННОЇ ПРЕСИ!

ВТРАВНІ в університеті про- ходив традиційний огляд фа- культетських стіннівок, присвяче- ний Дню преси. Нещодавно від- булося засідання журі огляду, яке винесло рішення присудити за 1962—63 навчальний рік:

I місце — стіннівці «Історик» (редактор — О. Семерін);

II місце — стіннівці «Філолог» (редактор — Б. Я. Чаленко);

III місце поділити між стіннів- ками «Советский физик» (редак- тор — В. Сердюк) і «За педаго- гические кадры» (факультет іно- земних мов, редактор — В. Насо- нов);

IV місце — стіннівці «За мічу- рінську біологію» (редактор — Суворова);

V місце — стіннівці «Земля и недра» (географічний факультет, редактор — Б. Муха);

VI місце — стіннівці «Совет- ский юрист» (редактор — Ю. С. Вайсбейн);

VII і VIII місця поділили «Со- ветский химик» (редактор — С. Дудник), і «Советский матема- тик» (редактор — Л. С. Александр- ова).

Перед стіннівок установ місця поділились так:

I місце — стіннівка Наукової бібліотеки «Советский библиоте- карь»;

II місце — стіннівка ректорату «Вперед»;

III місце — стіннівка виробни- чих майстерень.

29 травня відбулося засідання партійного комітету університету, яке затвердило рішення журі ог- ляду, а також схвалило ряд зау- уважень і пропозицій, висловле- них членами журі і спрямованих на підвищення бойового духу фа- культетської преси.

Нижче ми друкуємо коротко ма- теріали засідання журі огляду.

***

Мабуть не буде перебільшенням, якщо скажемо, що стінна преса — обличчя факультету. І справді, за- ходиш на той чи інший факультет і перш за все дивишся стіннівку. А якщо вона добре оформлена, змістовна, прикрашена студент- ським гумором, описує великі і малі діла, критикує недоліки, на- зиваючи при цьому імена, то за нею відчуваєш здоровий колек- тив, що впевнено йде вперед. При- близно таке враження справляють стіннівки «Історик» і «Філолог». Змагання між цими газетами ста- ло у нас уже традицією. «Філоло- ту», як кажуть, сам бог велів бу- ти першим.

Але був час, коли «Земля и не- дра» відтісняла його на друге місце. А в останні 2 роки за I місце борються «Історик» і «Філо- лог».

Дивно, що повний лірики і гу- мору «Філолог», який успішно від- биває багатогранне життя велико- го колективу, сміливо бере на вістрі критики недоліки, — посту- пився першим місцем «Історик». На істафці немає поетів, немає «маленького шумка» і т. д. Зна- чить є щось інше. Отже, є ще ре- зерви в боротьбі за I місце.

Висока «видавнича» культура, диспрямованість, високоідейний зміст і форма — ось чим взяв «Іс- торик». Хто міг без хвилювання читати «Історик» № 1? Підбірка «Бережи честь радянського сту- дента». Вона стала програмою ко- лективу в боротьбі за високу ус- пішність, дисципліну. Хіба не на цьому факультеті з'явилися цілі курси, які борються за звання пе- редової групи по вихованню ак- тивних будівників комунізму? А

№ 8, що вийшов 23 лютого? Бли- ське композиційне рішення задуму: військова доблесть, слава і мир. На вас дивляться знайомі обличчя — учасники Великої Вітчизняної війни, нещодавно демобі- лізовані воїни, а нині викладачі і студенти, діляться спогадами, роз- повідають...

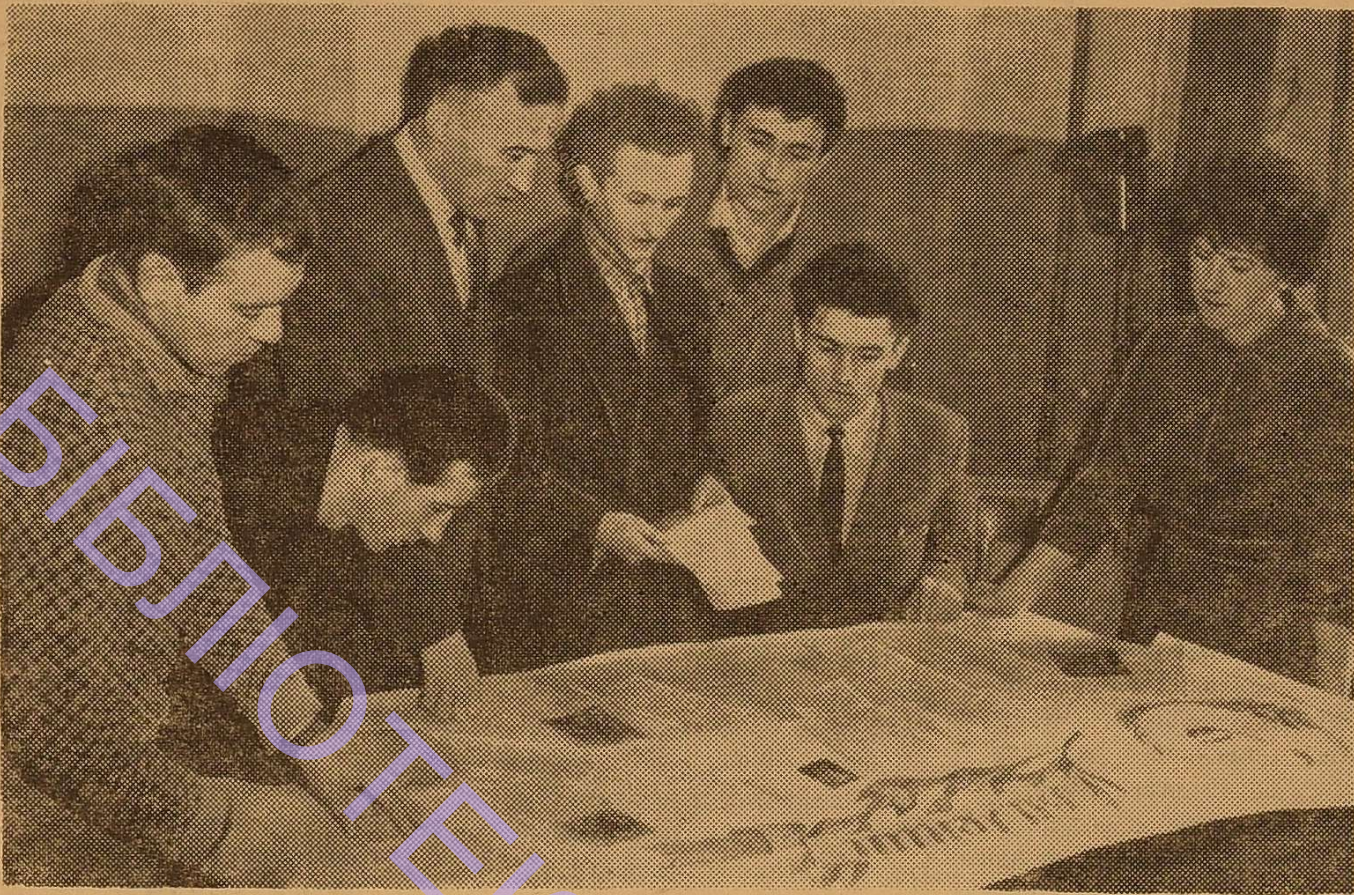
І це не просто окремі вдалі но- мери. Всі 11 номерів «Історика» нинішнього року по-своєму цікаві і неповторні. Цього не скажеш про

висвітлене в газеті життя комсо- мольців факультету, студентські трудові будні.

Гірка доля судилась в цьому ро- ці стіннівці геофаку — «Земля и недра». Велика, цікава, ще зовсім недавно призова газета вийшла в цьому році на V місце. Географи здали позиції, втратили смак до великих і цікавих розмов, до супе- речок комсомольців-передовиків, які задавали тон на факультеті. «Земля и недра» стала сіренькою

газетою. Її критика, не завжди принципова, викликає роздрату- вання нестриманого читача, а комсомол на факультеті залишився стороннім спостерігачем...

Здав позиції і «Советский хи- мик». Несистематичний, малень- кий, непослідовний, часто погано оформлений, він бував і непринци- повим. Навряд чи хороше в ціло- му починання — анкета про літе- ратуру й мистецтво (до речі, за- повнена один раз). — прозвучала в

Редколегія «Історика» за роботою.

газету «Філолог» та інші. Тут є ще поділ на «святкові» і «буденні» номери. Поряд з цікавим і пре- красно оформленим номером зу- стрічається сіренький, мало при- вабливий. Єдине зауваження «Іс- торику» — це культура мови.

...Фізик. Звичайно, ми інакше і не уявляємо собі сучасного фізи- ка. Це лінії, що ведуть в беско- нечність, електрони, протони і ін- ші, ще не відкриті, «они», які обертаються навколо ядер всесві- ту. Фарби — різні. Іноді такі, яких ніколи не бачив, форма ультра- фізико-геометрична. «Хтось із членів журі висловився: «Та це ж справжній кубізм. Слово «фізика» ледве прочитаєш. Це у них так...»

Не будемо захоплюватися ярли- ками. Художник «Фізика» шукав і... не знайшов. А редколегія одер- жала принципове зауваження журі з приводу художнього оформ- лення. Ця невдача позначилася і на вдалому в цілому першотрав- невому номері «Советского физика», який успішно перейшов з 5 на 3 місце.

Поряд — «За педагогические кадры». Газета факультету інозем- них мов. Читач, мабуть, пам'ятає, що вона вище 7 місця не підніма- лась. Це великий стрибок. Газета стала цікавою. Зникли альбомні віршички місцевих авторів, аляпу- ваті мазки... На зміну їм прийшли серйозні матеріали, статті комсо- мольців і викладачів, проїняті турботою за високу успішність дисципліну.

...Успішний стрибок зробила вслід за ними і газета «За мічу- рінську біологію». (В минулому році вона була на VI місці). Ви- ступи вчених, викладачів, розмова про методи досліджень, наради і побажання молодим, суперечки і сувора критика — в цьому без- сумнівна заслуга редколегії, яка зуміла організувати такі потрібні і цікаві матеріали. Однак газета виходила не кожного місяця. Не завжди вона говорила про все з партійною принциповістю, неповно

НОТАТКИ ПРО АСПІРАНТУРУ

В Постанові ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР «Про заходи по дальшому поліпшенню підбору і підготовки наукових кадрів», прийняті в травні 1962 р., яка покла- дена в основу нового Положення про аспірантуру, підкреслюється, що аспірантура є однією із голов- них форм підготовки молодих нау- кових і педагогічних кадрів, так необхідних зараз країні для даль- шого розвитку науки і техніки.

Головне завдання полягає в дальшому поліпшенні цієї форми підготовки наукових кадрів. Вели- ку роль тут відіграє ступінь кваліфікації професорсько-векла- дацького складу університету, який в основному визначає рівень підготовки випускників аспіранту- ри і набір в аспірантуру.

В даний час в аспірантурі уні- верситету навчається 129 чоловік. Із них — 83 аспіранти з відривом від виробництва, 45 — без відриву від виробництва і один аспі- рант — в однорічній аспірантурі.

Аспірантура у нас невпинно із- року в рік зростає: в 1957 р. в аспі- рантурі навчалось 36 чоловік, в 1958 р. — 41, в 1959 р. — 42, в 1960 р. — 49, в 1961 р. — 112, в 1962 р. — 119, в 1963 р. — 129. Це покладає велику відповідаль- ність за керівництво аспірантами на факультеті: на завідуючих ка- федрами, деканів та громадські організації.

Підготовкою аспірантів з 28 спеціальностей у нас керують ви- сококваліфіковані викладачі — 15 професорів і докторів наук та 19 доцентів та кандидатів наук. Темі дисертацій аспірантів актуальні і тісно пов'язані з науковою тема- тикою кафедр.

За останні роки проводиться ве- лика робота по підбору кандида- тів до аспірантури. В 1962 році план набору в аспірантуру був пе-

ревиконаний (план — 27 чоловік, а зарахували — 31). Однак під час прийому до аспірантури кон- курс був не з усіх спеціаль- ностей. Декани факультетів, заві- дуючі кафедрами, наукові керівни- ки повинні вести повсякденну ро- боту по підбору кандидатур в аспі- рантуру, як серед осіб, що ма- ють виробничий стаж, так і серед випускників нинішнього року.

В новому Положенні про аспі- рантуру відзначається, що «особа- ми, що закінчили аспірантуру, вва- жаються ті, які склали кандидат- ські екзамен, захистили або пред- ставили до захисту кандидатську дисертацію в межах встановлено- го строку перебування в аспіран- турі. Тим, хто представив до за- хисту у зазначений строк канди- датську дисертацію, видається по- свідчення єдиного зразка і надає- ться місячна відпустка з оплатою стипендії». Це положення підви- щує вимоги до аспірантів і науко- вих керівників.

Головним недоліком роботи аспірантів є несвоєчасне виконання дисертацій. Багато хто з аспіран- тів виїжджає на роботу за при- значенням, не одержавши посвід- чення про закінчення аспірантури.

За останні кілька років порів- няно зменшилась кількість пору- шень аспірантами індивідуальних планів по складанню аспірант- ських екзаменів і написанню дис- сертацій. Якщо за 1957—1960 рр. лише один аспірант закінчив сво- часно дисертацію, то в 1962 р. своєчасно закінчили дисертації 5 аспірантів, із яких В. П. Закут- ський (науковий керівник — проф. К. А. Виноградов) захистив дис- сертацію достроково. Достроково закінчили дисертації аспірант

В. В. Сердюк (науковий керівник — доц. Т. Я. Свора) і аспірантка Т. М. Козіна (науковий керівник —

унісон з роботою партійної та комсомольської організації по ви- хованню студентів.

Таким, як і в минулі роки, за- лишився «Советский математик». Одним словом — останнє місце.

Тут, очевидно, треба починати все спочатку. З організації і кому- ністів, і комсомольців.

А «Советский юрист»? Так. Це нова стіннівка. Народилася недав- но. А вже воює за перші місця. Поки що газета впевнено зайняла 6 місце. Але можна сподіватись, що вона на цьому не зупиниться.

Якісне і кількісне зростання стіннівок у цьому навчальному році помітне. Це чітко визначило досягнення кожної стіннівки. В цьому році думки журі сходились. В той час як раніше вони тримали бій з приводу кожного місяця.

Партійний комітет вирішив на- городити почесними грамотами ре- дакції стіннівок, які зайняли при- зові місця, а також ряд товари- шів, за активну участь в розвитку стінної преси.

Серед них: Олег Семерін, Юрій Жадан, Валентин Онищук, Віктор Антонов, Валентина Колодяжна, Леонід Готовський («Історик»), Світлана Шишова, Лариса Ізрай- лева, Рудольф Ісаханов («Філо- лог»), Володимир Мужаловський («За педагогические кадры») та ін.

Побажаємо ж товаришам нових успіхів у боротьбі за бойову кому- ністичну пресу!

Є. ГОГУНСЬКИЙ,
В. СТОКЯЛО.

проф. Д. Г. Елькін).

Однак на 22 аспіранти, які за- кінчили аспірантуру в 1962 році, це дуже мало. В минулому році особливо відставали в складанні кандидатських екзаменів та в на- писанні дисертацій аспіранти Бі- лик і Сторожук (науковий керів- ник — проф. М. І. Гаврилов), Дзис-Райко і Латішева (науко- вий керівник — доц. М. С. Сини- цин), Гречуха (науковий керівник — проф. О. О. Морозов), Зелюко- ва (науковий керівник — доц. С. Й. Голуб), аспіранти Райченко, Харічков, Дроздов, Костенко.

Більшість аспірантів, що закін- чили аспірантуру в 1962 р., досі ще не звітували про виконану роботу на факультетських радах.

Завідуючим кафедрами і дека- нам необхідно посилити контроль за роботою наукових керівників, заслуховувати їхні звіти про робо- ту з аспірантами, рекомендувати науковим керівникам складати ін- дивідуальні плани аспірантів так, щоб весь кандидатський мінімум склався на першому році на- вчання, а експериментальна части- на дисертації закінчувалась не пізніше, ніж за півроку до кінця строку перебування в аспірантурі.

У нас є позитивний досвід ро- боти з аспірантами окремих ка- федр і наукових керівників, саме на них треба орієнтуватися.

Успішно працюють аспіранти кафедри філософії: Костюк, Полі- карпов (науковий керівник — доц. М. Е. Овандер). Вони системати- чно публікують наукові роботи по темі дисертацій. За ініціативою ка- фебри вперше в університеті ви-

(Закінчення на 4 стор.).

«ЗА НАУКОВІ КАДРИ»

СТОР. 3. 8 ЧЕРВНЯ 1963 Р.

НОТАТКИ ПРО АСПІРАНТУРУ

(Закінчення. Початок на 3 стор.)

йшов тематичний збірник наукових робіт аспірантів з філософських питань природознавства.

Добре і чітко організована робота з аспірантами стаціонару і заочниками на кафедрі історії КПРС. Аспіранти щоденно бувають на кафедрі, беруть активну участь в науковій і організаційній роботі кафедри. Особливо успішно працюють над написанням дисертацій аспірантка Скрильова (науковий керівник — проф. І. В. Ганевич), Орехов, Якупов (науковий керівник — доц. І. Г. Леонов).

На кафедрі загальної історії (зав. кафедрою доц. К. Д. Петряев) навчається 12 аспірантів. Успішно працюють над дисертаціями і складають достроково кандидатські іспити аспіранти Таран, Буланенко. А аспіранти-заочники першого року навчання Звонська і Атепелішвілі складають достроково кандидатські іспити і уже приступили до роботи над своїми дисертаціями. Добре працює аспірант Загинайло (науковий керівник — доц. П. Й. Карішківський).

На кафедрі було проведено спеціальне засідання, присвячене звітам аспірантів. Обговорення роботи аспірантів членами кафедри було корисним і для аспірантів, і для керівників. Такі засідання кафедр необхідно практикувати на всіх факультетах, де є аспірантура, і запрошувати на ці засідання деканів.

Хороші традиції по вихованню

молодих вчених склались на кафедрі психології (зав. кафедрою — проф. Д. Г. Елькін).

Після тривалої перерви, в 1962 році, МВССО УРСР дозволило університету прийом в аспірантуру з спеціальності «педагогіка». На кафедрі зараховано 2 аспіранти. Аспірантка Сосновська (науковий керівник — доц. В. О. Дем'яненко) працює наполегливо, бере консультації в наукового керівника. В той час як друга аспірантка Савельєва (науковий керівник — доц. В. Т. Ружейников) зовсім не з'являється на кафедрі, досі не склала індивідуального плану і по суті нічого не робить.

На кафедрі експериментальної фізики успішно працюють аспіранти-виробничники: Зозуля, Колесников, Марецький, Олексюк (науковий керівник — доц. К. К. Демидов), а також аспіранти-випускники: фізфаку Ракитянська (науковий керівник — проф. Е. А. Кирилов), Шпаковська, Мельничук (науковий керівник — доц. Ж. П. Броун).

Активно працюють аспіранти фізфаку і хімфаку: Михайловський (науковий керівник — доц. Д. І. Полішук), Чесноков, Глухов (науковий керівник — проф. В. О. Федосєєв), Безгулова (науковий керівник — доц. О. С. Степанова), Колісник (науковий керівник — доц. О. В. Богатський), Заєць (науковий керівник — проф. О. І. Юрженко).

Загалом становище з виконан-

ням дисертацій аспірантами є значно кращим в порівнянні з минулими роками, але і його слід вважати незадовільним.

Наукові керівники недостатньо контролюють виконання індивідуальних планів аспірантами. Деякі вчені (проф. В. П. Цесевич, доц. К. Д. Петряєв, проф. М. І. Гаврилов, доц. К. К. Демидов) керують роботою більш, ніж 5 аспірантів, і це ускладнює становище.

Все ще погано йдуть справи з публікацією аспірантських робіт. Неприпустимо затримуються з виходом аспірантських збірників. Наукові керівники повинні сміливіше висувати хороші аспірантські роботи в союзні та республіканські журнали.

Слід відзначити ряд організаційних недоліків: у аспірантів немає постійного робочого місця, в більшості випадків вони не з'являються щодня на кафедри. На кафедрах, як правило, немає розкладу роботи аспірантів.

Необхідно також рішуче поліпшити педагогічну практику аспірантів, для чого доручати їм читання лекцій, ведення практичних занять та консультацій.

Цей короткий огляд не може, звичайно, вичерпати всієї теми. Але ясно одне: треба значно поліпшити справу підготовки наукових кадрів через аспірантуру, і в цьому провідну роль повинні зіграти керівники кафедр та факультетів.

О. ЛАРІОНОВА,
зав. аспірантурою.

По сторінках вузівських газет

Приходьте, це цікаво

В нашому університеті розпочав свою роботу філіал постійного семінару з питань життя латиноамериканських країн.

На першому засіданні після розв'язання організаційних питань було заслухано інформацію студента 5 курсу філологічного факультету В. Зеленецького про роботу II Всесоюзної студентської конференції з проблем латиноамериканських країн, що відбулася в м. Чернівцях, та коротке повідомлення студентки Т. Дикаревої про розвиток національної літератури Уругваю.

Мета та завдання філіалу постійного Латиноамериканського семінару студентів — вивчення історії, економіки та культури країн Латинської Америки, підготовка доповідей на всесоюзні наукові конференції. Для ознайомлення з інформацією, що надходить з латиноамериканських країн, намічається вивчення іспанської мови.

В роботі філіалу беруть участь студенти історичного, філологічного, фізико-технічного факультетів та студенти з Куби, що вчаться в нашому місті.

Заняття філіалу проводяться кожного вівторка з 19 годин.
В. ПУЗИКОВ.
(Газ. «Харківський університет», № 30).

«СВЯТО АРХІМЕДА»

Архімед, Ломоносов, Попов, Рентген — всі вони не забули прийти на веселий студентський карнавал в МДУ. «Космічна ракета» фізфаку цього разу доставила всіх на Місяць. Там і відбулася ця «висока» зустріч. Тисячі студентів тепло вітали і нашого космонавта № 2 Германа Титова.

(Газ. «Московский университет», № 30).

НОВІ МАТЕРІАЛИ ПРО Я. ГАЛАНА

Експозиція Львівського літературно-меморіального музею Ярослава Галана збагатилася новими

матеріалами і документами, що розповідають про життя, творчість і революційну діяльність видатного українського радянського письменника.

Великий інтерес являє собою знайдений в архівах комітету по радіомовленню і телебаченню Львівського облвиконкому памфлет Ярослава Галана «Обережно з мертв'яками!». Він був написаний польською мовою і переданий місцевому радіо в листопаді 1946 року. Та і сьогодні цей твір звучить як серйозна пересторога короткозорим політикам, що перетворюють Західну Німеччину в броньований робота.

Досі нічого вірогідного не було відомо про сестру Галана Стефанію Олександрівну, трагічна доля якої лягла в основу сюжету оповідання «Цілина». Тепер музей має портрет Стефанії Галан, один з її останніх листів до брата, а також цікаві спогади її подруги М. Аніної.

(Газ. «За радянську науку», № 20).

***

У Львівському державному університеті відбулась наукова сесія, присвячена 100-літтю з дня народження академіка В. І. Вернадського.

У прочитаних доповідях зокрема підкреслювалось використання ідей видатного вченого в сучасному природознавстві, біохімії, географії і радіогеології.

(Газ. «За радянську науку», № 21).

***

Днями на запрошення декана економічного факультету в гості до студентів Кишинівського університету приїхали майбутні економісти Київського університету. На зустрічі, яка відбулась, студентами було прочитано кілька цікавих доповідей...

(Газ. «Кишинівський університет», № 16).

***

Студія «ТГУ-фільм» вдруге бере участь в міському огляді кіномасторів Томська. Кінопродукція цієї студії, представлена під бадьорою назвою «Молодость», одержала високу оцінку.

(Газ. «За советскую науку», № 17).

І. Т. ЧЕРНЯКОВ,
аспірант-заочник кафедри загальної історії ОДУ.

Редактор М. ДОБРОГОРСЬКИЙ.

НА КОНФЕРЕНЦІЇ У МІНСЬКУ

Нещодавно в м. Мінську проходила всесоюзна наукова конференція археологів та етнографів, організована Академією Наук СРСР та БРСР. Дні роботи конференції співпали з святкуванням пам'яті В. І. Леніна. Видатні вчені Радянського Союзу були нагороджені за досягнення в науці державними преміями. Серед них нагороджений і видатний радянський археолог Євген Ігнатович Крупнов, що написав чудову монографію «Стародавня історія Кавказу», яка ґрунтується на численних даних археологічної науки. Ця нагорода не є винятковою, вона є свідченням визнання досягнень радянської археології у вивченні стародавньої історії людства.

Останнім часом археологічна наука швидко розвивається. В цьому їй допомагають досягнення інших наук, зокрема астрономії, фізики, біології тощо. Так, Б. О. Колчин у своїй доповіді «Методи природничих наук в археології» відзначив, що зараз в археології набуло поширення визначення абсолютної хронології стародавніх пам'яток при допомозі радіовуглеродного методу, сагнітного, дендрохронологічного та інших. За допомогою цих методів з'явилась можливість датувати пам'ятки старовини (поселення, городища, кургани) з точністю від 25 років до одного року. В свою чергу дані археології про умови життя стародавньої людини дають можливість вченим природничих наук вивчати клімат землі в далекому минулому, зміну магнітного полюса Землі та закономірності цих змін.

Широкого розповсюдження на-

було проведення хімічних аналізів металів різних гірських порід, з яких зроблені різні стародавні предмети, що допомагає вивчити шляхи та походження окремих речей, історію стародавньої металургії. Археологія стала наукою, що допомагає не тільки вивчати далеке минуле, закономірності розвитку людського суспільства, окремих галузей господарства, але й будувати нове. Так, завдяки тільки археологам, вдалось довести думку про можливість іригації пустелі в Туркменії, де знайшли залишки стародавніх іригаційних споруд.

Про все це доповіли археологи

на конференції. Було заслухано та обговорено на секційних і пленарних засіданнях біля 150 доповідей. Серед них особливо цікавими були доповіді академіка Б. О. Рибакіна, С. І. Капошиної, Е. І. Крупнова, М. К. Каргера, Б. Б. Піотровського, Т. Є. Пасек, С. М. Бібікова. На Нижньому Дону експедицією С. І. Капошиної були розкопані кургани сарматської знаті з великою кількістю різних дорожніх предметів з срібла та золота, серед них — прекрасно зроблені чаші з медальйонами. У Білорусії були виявлені стародавні шахти для добування кременю в часи палеоліту і неоліту.

Відповідальна пора

Щороку з метою надання допомоги працюючій молоді у підготовці до вступних іспитів в університеті організовуються підготовчі курси.

В 1962—63 навчальному році підготовчі курси працювали в Одесі, Миколаєві, Херсоні та Вознесенську. Навчалось на них понад 800 чоловік. Заняття на курсах проводили кваліфіковані спеціалісти. Слухачі курсів з великою вдячністю говорять про викладачів Г. А. Пляшко, Я. В. Захаржевського, О. М. Болтенко, В. О. Фабіанську, В. П. Дроздовського, Ю. А. Ткача, О. С. Орлова, Є. Г. Фука та інших.

Як правило, найбільш сумлінно навчаються ті, у кого за плечима великий виробничий стаж. Добре попрацювали в цьому навчальному році майбутні філологи в Одесі, майбутні фізики і математики в Миколаєві.

Зараз у слухачів курсів дуже відповідальний час. Ті, хто збирається здобувати вищу освіту без відриву від виробництва, складають вступні іспити.

А ті, хто поступатиме на стаціонар, будуть складати іспити, як відомо, в серпні. Іспити підведуть остаточні підсумки роботи підготовчих курсів.

Безсумнівно, той, хто старанно працював на курсах, готувався протягом року, складе іспити і стане студентом університету. Однак погано, що декани і громадські організації факультетів мало цікавились роботою курсів, не познайомились завчасно з своїми майбутніми вступниками.

Зміцнення зв'язку факультетів з підготовчими курсами в наступному році сприятиме більш ретельному добору слухачів, кращій підготовці вступників і взагалі поліпшить роботу підготовчих курсів.

В. П. ВАЩЕНКО.

«ЗА НАУКОВІ КАДРИ»
СТОР. 4. 8 ЧЕРВНЯ 1963 р.